

Vironkadun kummitus

Hei synkooppilaiset, Alekski täällä taas! Toivottavasti olette jo päässeet nauttimaan kesästä ja lepäämään rankan lukuvuoden rasituksen jälkeen. Suomen suven valoisat yöt eivät valitettavasti ole lainkaan otollisia kummittelulle, ja siksi olen viettänyt aikaani Vironkadun pohjakerroksen viileydessä vanhoja *Synkooppeja* selaillen. Nyt olen päässyt jo 1980-luvun alkupuolelle, ja oi, miten hienoja lehtiä silloin tehtiinkään! Tuohon lehti-ilmoittelun kulta-aikaan oli muuten joka lehdessä tusinan verran mainoksia soitinliikkeiltä ja levykaupoilta, joiden nimiä ei enää nykyään kukaan edes muista: Nuottisoppi, Valtola, Westerlund, Wager, Finlandia Records, Jasemusiikki... Niin ne ajat muuttuvat! Kurkistin myös 25 vuoden takaiseen *Synkooppi*-lehteen, jonka teemana oli musiikkitiede. Miten kunnollista!

Päätoimittaja emerita Tiina-Maija Lehtonen

Tiina-Maija Lehtonen (s. 1959) päätoimitti *Synkooppi*-lehteä vuodesta 1981 vuoteen 1984 yhteensä kymmenen opuksen ajan (op. 8-17). Musiikkitieteen opintonsa Lehtonen aloitti vuonna 1979, mutta *Synkoopin* toimittaminen ja freelancetoimittajan työt Ylessä veivät hänet mukanaan niin, että maisterin paperit irtosivat vasta vuonna 2005 Jyväskylän yliopistosta. Lehtosella on ollut pitkä ja hieno ura Ylellä, ja

hän on kirjoittanut lukemattomia artikkeleita klassisen musiikin alalta, julkaissut muun muassa **Uuno Klamin** teosluettelon ja kunnostautunut myös pilapiirtäjänä Possu ja Pupu -piirroksillaan.

Ensimmäisen pääkirjoituksensa Lehtonen otsikoi ”Kiitos pojille”, viitaten lehden perustaneeseen kolmikkoon **Hako, Henell** ja **Nieminen**. ”Uudelta toimitukselta puuttuu kokemusta lehden teosta, mutta emmehan toki saa antaa poikien työn mennä hukkaan”, Lehtonen sanaili.

Työ ei todellakaan mennyt hukkaan, sillä Lehtosen päätoimittamat lehdet olivat edellisiä tuhdimpia ja artikkeleita oli laidasta laitaan aina tieteellisistä, nuottiesimerkein varustetuista

Synkoopin päätoimittaja Tiina-Maija Lehtonen haastattelemassa eläköityvää musiikkitieteen professoria Erik Tawaststjerna (kuva Risto Nieminen)

artikkeleista taiteilijahaastatteluihin ja matkakertomuksiin. Kirjoittajien joukossa vilahdelti sellaisia nimiä, kuin **Kalevi Aho**, **Magnus Lindberg**, **Juhani Nuorvala**, **Mikko Heiniö** ja **Veijo Murtomäki**, ja silloin tällöin kirjoittajina vierailivat myös apulaisprofessori **Erkki Salmenhaara** ja tuolloin vielä Jyväskylässä vaikuttanut professori **Eero Tarasti**. Haastateltavaksi oli onnistuttu saamaan niin nouseva kapellimestari **Osmo Vänskä** kuin säveltäjälegenda **Mauricio Kagelkin**. Synkooppilaiset olivat matkakertomusten perusteella päässeet käymään Bayreuthissa ja Lontoossa sekä todistaneet **John Cagen** esiintymistä Viitasaarella.

”Kuinka hyviä me [suomalaiset] sitten oikein olemme? Eri musiikkitapahtumista päätellen ainakin niin hyviä, ettei säveltäjiemme tarvitse osallistua uuden musiikin kurssille, vaikka siellä vieraileekin legendaarinen avantgarden säveltäjä-esteetikko. Ettei kapellimestariemme

tarvitse mennä konserttiin, vaikka sen johtaakin tunnustettu ulkomaalainen virtuoosikapellimestari. Ettei laulajiemme tarvitse mennä kuulemaan vast’ikään ulkomaisen voiton saavuttanutta nuorta kollegaansa puhumattakaan niistä oopperoista, joissa heillä itsellään ei ole roolia. Ettei viulistiemme tarvitse tuntea pianokirjallisuutta eikä pianisteja ja päinvastoin. Ettei muiden musiikkitieteilijöidemme tarvitse mennä koto-Suomessa järjestettävään kansainväliseen musiikkitieteelliseen kongressiin, vaikka sinne kokoontuvatkin johtavat musiikkisemiootikot kautta maailman. Ei tarvitse, niin hyviä me olemme.”

Tiina-Maija Lehtonen
Synkooppi-lehdessä op. 14.

Synkooppi-lehti 25 vuotta sitten

Synkooppi-lehden Op. 55, 2/1999 teemana tasan 25 vuotta sitten oli yllättäen musiikkitiede. Lehden 7 hengen toimituskunta oli päätoimittaja **Merja Hottisen** johdolla saanut kokoon 7 juttua, 2 festivaaliraporttia ja kokonaista 12 levyarviota. Jutut käsittelivät muun muassa etnomusiikologista kenttätutusta, säveltäviä musiikkitieteilijöitä ja semiotiikkaa, ja mukana oli myös salaperäisen nimimerkki **Villa & Lobosin** pakina.

”Ennen matkaa olimme tutustuneet muutamiin italialaisesta kansanmusiikista ja maggiosta kertoviin lähteisiin, harjoitelleet nauhureiden ja videokameroiden käyttöä sekä opiskelleet italiaa. Olimme myös vuokranneet tukikohdaksemme talon Castelnuovo di Garfagnanasta, joka olikin kohtuullisten matkojen päässä useimmista maggio-festivaalin esityspaikoista.”

Elina Paukkunen artikkelissa ”Etnomusiikologit perinnettä pelastamassa? Kokemuksia kenttätutustamalta”.

”Sävellyskurssin puitteissa saivat kurssille osallistuneet **Juha Torvinen** ja **Petri Tuovinen** ajatuksen ’Musiikkitieteen laitoksen sävellyskonsertin’ järjestämisestä. Monien osoittamasta skeptisyydestä huolimatta he myös saivat konsertin järjestettyä menestyksekkäästi. Konserttiin osallistui lopulta kahdeksan musiikkitiedettä opiskelevaa säveltäjää: **Christian Holmqvist**, **Ville Komppa**, **Esa Lilja**, **Ilmari Mäenpää**, **Miska Natunen**, **Clara Petrozzi-Stubin**, **Tomi Räisänen** ja **Aki Yli-Salomäki**. [...] Konsertti toimi myös hyvänä muistutuksena siitä, miten hyvin musiikkitiede ja säveltäminen toimiminen säveltäjänä – tai päinvastoin – ei ole harvinaista, ei Suomessa eikä varsinkaan maailmalla.”

Merja Hottinen artikkelissa ”Hei, me sävelletään! Musiikkitieteen opiskelijoiden

sävellykset saivat oman konsertin”.

”- Taitaa yliopiston musiikkielämä olla muutenkin käymistilassa. Pacius-palkinto myönnetään epäselvin perustein kenelle tahansa. Tänä vuonnahan se meni ’nuorekkaalle’ ja ’raikkaalle’ Akateemiselle puhelinorkesterille, joka on jo neljän vuoden ajan soittanut huonoja sovituksia Ultra Bran biiseistä. – Sekasotkia musiikin asemasta! Epäsinfonisia sointuja! – Musiikkitieteen laitokselle sitä vasta kummia kuuluukin. Syksyllä rahat vissiin ovat niin tiukassa, että laitoksen opettajakuntana toimii oikea *quatuor pour la fin du temps*: professori, yliassistentti, amanuenssi ja kirjastonhoitaja.”

Nimimerkki **Villa & Lobosin** pakinassa ”Herroja ja narreja”.

”...ooppera perustuu muita musiikin lajeja useammin huumorille, ja tällöin sitaatit ovat erittäin käyttökelpoisia. Tunnetuin esimerkki lienee pitokohtaus *Don Giovannissa*, jossa **Mozart** viittaa aikansa tunnetuimpiin oopperoihin. Osansa saavat **Vicente Martin y Solerin** *Una cosa rara*, **Giuseppe Sartin** *Fra i due litiganti il terzo gode* ja *Figaron häät*, hänen oma luomuksensa. Ikävä kyllä nykykuuntelijan on lähes mahdoton tajuta vitsejä.”

M i k k o I k k a l a artikkelissa ”Autogonia, metempsykoosi ja Rank Xerox”.

Lähteet

Synkooppi 1981–1984 (Op. 8–17)

Synkooppi Op. 55, 2/1999

Synkooppi Op. 143, 2/2021